

Huvudman

Eruditia AB
Krokslätts Fabriker 30, 431 37
Möln dal

Ärendet

Tillsyn av Gymnasieskolan Spira Teoretiska Gymnasium Stora Essingen i Stockholms kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eruditia AB att senast den **14 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och anmälan om behov av utredning av särskilt stöd, särskilt stöd och åtgärdsprogram, rätten att gå om en kurs, skolans arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling samt skolans förebyggande arbetet för att skapa studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Eruditia AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Eruditia AB ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och anmälan om behov av utredning av särskilt stöd

1. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av stöd i form av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)
2. Se till att lärare, i de fall de befarar att en elev riskerar att inte uppfylla betygsriterierna, trots extra anpassningar, anmäler till rektorn eller den rektorn har delegerat det till att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas. (3 kap. 7 § skollagen)

Särskilt stöd och åtgärdsprogram

1. Se till att rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fattar beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram i de fall en utredning om särskilt stöd visat att eleven inte är i behov av sådant stöd. (3 kap. 9 § skollagen)

2. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår det faktiska behov av särskilt stöd som en utredning visar att en elev har och de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)

Rätten att gå om en kurs

1. Se till att alla elever, som inte har fått lägst betyget E på en eller flera kurser får information om rätten att gå om kurser. Detta avser beslut om betyg fattade den 5 augusti 2026 eller tidigare för elever som går kvar på skolenheten. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen (2011:2039))
2. Se till att elever som vill gå om en eller flera kurser, och som har rätt till det, får möjlighet att gå om kursen eller kurserna. Dokumentera hur många elever som har önskat gå om en kurs mellan den 12 februari 2026 och den 5 augusti och hur många beslut som fattats om att elever ska få gå om kurser under samma period. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen)

Skolans arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling

1. Se till att all personal agerar då en elev utsätts för händelser som kan utgöra kränkande behandling. I detta ingår att rektorn tillsammans med lärare och personal i elevhälsan följer upp och analyserar om skolpersonal har förutsättningar och ges det stöd som behövs för att kunna agera när elever utsätts för kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för uppföljningens resultat, analysen av resultatet samt eventuella beslutade eller genomförda åtgärder. (4 kap. 3 och 4 §§, 5 kap. 3 § och 6 kap. 5 § skollagen, förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan, 2.2 Normer och värden)
2. Se till att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt hur många anmälningar som kommit in under perioden den 12 februari 2026 till den 12 juni 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Förebyggande arbetet för att skapa studiero

1. Se till att det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero som utgår från de behov som finns på skolan. I detta ingår att rektorn ska se till att de åtgärder som har beslutats utifrån en analys av en kartläggning inom ramen för detta arbete, faktiskt genomförs. (5 kap. 5 § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Eruditia AB en anmärkning avseende brister rörande dokumentation i betygskatalog. Eruditia AB ska senast den **14 augusti 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser beslut om betyg, ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:7125) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Spira Teoretiska Gymnasium Stora Essingen i Stockholms kommun. Skolinspektionen har genomfört två besök, ett oanmält besök mellan den 2 och 4 september 2025 samt ett anmält besök mellan den 2 och 4 december 2025.

I tillsynen har Skolinspektionen vid första besöket kontrollerat om verksamheten vid Spira Teoretiska Gymnasium Stora Essingen följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och anmälan om behov av utredning av särskilt stöd, särskilt stöd och åtgärdsprogram, rätten att gå om en kurs, beslut om betyg, dokumentation i betygskatalog samt förebyggande arbete för att skapa studiero. Vid andra besöket har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande

bestämmelser inom ovannämnda områden samt utökat tillsynen till att även kontrollera om verksamhetens arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling följer gällande bestämmelser. Skolinspektionen har i ärendet också genomfört en ägar- och ledningsprövning samt en prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Vid båda besöken har tillsynen genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan samt lektionsobservationer mellan den 2 september 2025 och 4 september 2025 samt den 2 december 2025 och den 4 december 2025. Digitala intervjuer med rektorn har genomförts den 10 september 2025 samt den 10 december 2025. Vid första besöket var rektorn ny i sin roll som rektor för verksamheten. Vidare har sammansättningen av intervjugrupper avseende elever och lärare till stor del skilt sig åt mellan båda besöken. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskatalogen för vårterminen 2025 samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och anmälan om behov av utredning av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Vid första besöket uppger lärare i intervjuer att många elever är i behov av extra anpassningar och att de arbetar med extra anpassningar både på grupp- och individnivå. Flera lärare uppger såväl vid första som vid andra

besöket att inte alla elever som har behov av extra anpassningar på individnivå får det. Vid båda besöken ger lärare ett flertal anledningar till att elever inte får de individuella extra anpassningar de är i behov av. De säger att de har elever med stora stödbehov i kombination med stora klasser och behovet att upprätthålla studieron. Vid första besöket säger lärare att det exempelvis inte går att ge en extra genomgång efter uppstart när det i vissa grupper finns tio elever som har behov av denna anpassning. De säger också att det finns elever som behöver lärarstöd under hela lektionen men att det inte går eftersom de samtidigt behöver hjälpa andra elever och upprätthålla studiero. Vid andra besöket säger lärare att de extra anpassningar som inte alltid kan ges bland annat är igångsättning, hjälp med uppläsning av en uppgift samt redovisning i mindre grupp. Några lärare säger att det finns få grupprum och att läraren då ibland måste gå ut med elever i korridoren i stället, men att det kan vara för stökigt där för att kunna genomföra exempelvis en redovisning. Vidare säger några lärare vid andra besöket att det i någon klass har satts in fler lärare i olika ämnen och att det i någon annan klass med stora stödbehov inte satts in fler lärare men att lärare, på eget bevåg och på planeringstiden, har gått in och stöttat.

Både representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer vid båda besöken att de håller med lärarna om att inte alla elever får de extra anpassningar på individnivå som de bedömts vara i behov av. Representanter för elevhälsan uppger dessutom vid båda intervjutillfällena att lärare behöver bli bättre på att ge generella anpassningar och få till en bred bas och differentierad undervisning vilket kommer att leda till att inte lika många elever behöver extra anpassningar på individnivå. Vidare säger rektorn vid första besöket att det har varit svårt för lärare att hantera att det finns så många elever med behov av extra anpassningar och att det troligtvis också varit en resursfråga att alla elever inte har kunnat ges de individuella extra anpassningar de bedömts vara i behov av. Rektorn uppger vidare att det har saknats struktur och rutiner kring arbetet med stöd generellt och att hen, vid tiden för första besöket, arbetar med att styra upp organisatoriskt med en tydlig arbetsgång för hur elever ska ges stöd.

Rektorn uppger sedan i intervju vid andra besöket att skolan har arbetat med att stärka kompetensen i lärarlaget genom utbildningstillfällen om extra anpassningar och hur de kan ges på både grupp- och individnivå. Hen säger att arbetet är en process och att skolan genom auskultering sett att det fortfarande finns brister inom arbetet med extra anpassningar. Rektorn säger att problemet främst ligger på personnivå och då främst bland deltidsanställda som kanske inte är med på alla utbildningstillfällen, även om arbetslagsledare ska följa upp och stötta lärare. Rektorn håller med lärarna om att det också kan bero på gruppstorlek och stora behov av olika extra anpassningar i vissa klasser men hen tillägger att skolan har försökt

att stötta upp med fler lärare i vissa klasser, och då främst i ämnet matematik.

Anmäla behov av utredning av särskilt stöd

Vid första besöket säger både lärare och representanter för elevhälsan att om en lärare befärar att en elev inte kommer att uppfylla betygskriterierna som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, ska en behovsanmälan fyllas i av mentorn eller undervisande lärare och därefter skickas till elevhälsan. Flera lärare säger att de har gjort anmälningar om behov av särskilt stöd förra året men de uppger samtidigt att det finns elever som borde anmälts men som inte anmälts. Lärare säger att det är svårt som mentor att göra en anmälan eftersom man inte alltid har information om att de extra anpassningar som elever har inte fungerar. På frågan om de elever som fick F i olika matematikkurser i våras har anmälts för behov av utredning av särskilt stöd säger några lärare att de eleverna inte har anmälts och att det beror på tidsbrist. De säger att det är svårt att hinna anmäla så många elever i varje grupp och att de i stället, i samråd med mentorn, har fokuserat på gruppanpassningar i klassrummet. Även representanter för elevhälsan uppger vid första besöket att inte alla elever som borde anmälts för behov av utredning av särskilt stöd har anmälts. De kan inte uppge hur många anmälningar som kommit in i under våren 2025 men uppskattar det till ungefär 30–35 sammanlagt och säger att det är få anmälningar med tanke på hur många elever som fått F i en eller flera kurser. De säger att lärare dels behöver bli bättre på att anmäla, dels att de inte alltid använt rätt kanal och tagit det muntligt i stället. Rektorn uppger i intervju att hen inte vet hur många anmälningar som kommit in i våren 2025 men att det är få och att det beror på brist på struktur. Vidare säger hen att det saknats ett fungerande ledarskap och att hen nu arbetar med att tydliggöra olika roller så att arbetet med att ge eleverna stöd ska komma i gång.

Vid andra besöket uppger såväl lärare som representanter för elevhälsan i intervjuer att fler elever har blivit anmälda för behov av utredning av särskilt stöd men att det fortfarande finns elever som borde anmälts men som inte anmälts. En lärare uppger i intervju att examensprognosen i en klass i år tre på ekonomiprogrammet visar att cirka tio elever inte kommer få gymnasieexamen, men att inga elever i den klassen är anmälda för behov av särskilt stöd. Även en representant för elevhälsan uppger att hen uppmärksammat flera elever som riskerar att inte få gymnasieexamen men som inte är anmälda. Representanter för elevhälsan säger att fler lärare på samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga programmet anmäler elever i behov av särskilt stöd än lärare på ekonomiprogrammet. Rektorn säger att mentorn nu har en samordnande roll när det gäller bland annat anmälan av elever i behov av särskilt stöd och att vissa arbetslag har jobbat med det på ett effektivt sätt men att det har haltat på ekonomiprogrammet. Rektorn

säger vidare att hen inte kan ge en exakt siffra på hur många elever som borde anmälts men som inte anmälts men att det säkert finns elever som behöver anmälas. Såväl representanter för elevhälsan som rektorn säger att det främst är kopplat till mentorn om anmälningar görs eller inte.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med extra anpassningar och anmälan om behov av utredning av särskilt stöd på Spira Teoretiska Gymnasium Stora Essingen.

Intervjuer med såväl lärare, representanter för elevhälsan och rektorn visar att inte alla elever får extra anpassningar utifrån identifierade behov. Trots att skolan under hösten har tagit fram nya rutiner och genomfört utbildningsinsatser visar Skolinspektionens utredning att lärare inte alltid har möjlighet att ge extra anpassningar till de elever som bedömts vara i behov av det

Skolinspektionens utredning visar också att inte alla elever som borde anmälts för utredning av behov av särskilt stöd, har anmälts. Av utredningen framgår förvisso att fler elever har blivit anmälda vid andra besöket än vid första besöket men intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn visar att det fortfarande finns elever som, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå betygskriterierna men som inte anmälts för utredning av behov av särskilt stöd.

Särskilt stöd och åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Starta utredning om behov av särskilt stöd

Vid första besöket uppger såväl representanter för elevhälsan som rektorn att det tidigare inte alltid startats en utredning för varje anmälan som kommit in. De säger att det beror på elevvårdsgången som inte fungerade och att exempelvis behovsanmälningar från lärare inte varit fullständiga. Representanter för elevhälsan säger vidare att de, under våren 2025, inte har startat utredningar för alla anmälningar som kommit in men att de är i fas detta läsår.

Skolinspektionen har i samband med kommunikeringen av tjänsteanteckningen efter första besöket begärt in en lista på antalet anmälningar om behov av särskilt stöd som kommit in under innevarande läsår samt uppgifter om det startats utredning för varje anmälan som kommit in. Huvudmannen har den 2 oktober 2025 kommit in med begärd komplettering och av den framgår att 52 elever är anmälda. Det framgår vidare att listan omfattar såväl elever som är anmälda detta läsår som elever som anmälts tidigare och att det för samtliga anmälningar har startats en utredning.

Vid andra besöket uppger såväl lärare, som representanter för elevhälsan och rektorn att utredningar om behov av särskilt stöd nu alltid startas när en sådan anmälan kommer in. Representanter för elevhälsan uppger att specialpedagogerna tidigare gjorde hela utredningarna men att en del av arbetet nu delegeras till mentorerna och att specialpedagogerna sedan sammanställer utredningen samt att det underlättat deras arbete. Lärare säger att mentorer snabbt får veta att de ska samla in uppgifter från undervisande lärare för att starta en pedagogisk kartläggning. Såväl representanter för elevhälsan som rektorn säger vidare att utredningar startas skyndsamt och att det har varit ett prioriterat arbete.

Beslut om åtgärdsprogram

Skolinspektionen har vid första besöket på plats begärt att få ta del av samtliga aktuella åtgärdsprogram för elever. Skolinspektionen har då fått ta del av elva åtgärdsprogram och av samtliga åtgärdsprogram framgår att de vid tiden för besöket har upphört att gälla. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att åtgärdsprogrammen har utvärderats och att de arbetar med utarbetande av nya, aktuella åtgärdsprogram. Rektorn säger i intervju att hen sett att det gjorts fler utredningar förra året än vad det finns åtgärdsprogram och att de går igenom samtliga utredningar för att kunna bedöma hur många elever som behöver ett åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har i samband med kommunikeringen av tjänsteanteckningen efter första besöket begärt in samtliga aktuella utredningar av elevers behov av särskilt stöd samt eventuellt tillhörande beslut om åtgärdsprogram. Av kompletteringen, som inkom den 2 oktober 2025, framgår att det vid tillfället gjorts 15 utredningar och att det för 13 elever har fattats beslut om åtgärdsprogram, att en utredning visat att eleven inte är i behov av särskilt stöd samt att det för en elev tagits beslut om att avsluta tidigare åtgärdsprogram.

Inför andra besöket har Skolinspektionen begärt in en uppdaterad redovisning av antal utredningar om behov av särskilt stöd som har startats och avslutats samt uppgifter om beslut har fattats om att åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Huvudmannen har den 25 november 2025 inkommit med en sådan redovisning. Av redovisningen framgår att av de utredningar om behov av särskilt stöd som avslutats vid datumet för redovisningen har det för 43 elever fattats beslut om samt utarbetats åtgärdsprogram och för sju elever har det inte utarbetats något åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har vid andra besöket på plats begärt att få ta del av samtliga aktuella beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Skolinspektionen har då fått ta del av sju utredningar om behov av särskilt stöd där det på sista sidan i samtliga utredningar finns en ruta att fylla i om eleven är i behov av särskilt stöd och om åtgärdsprogram ska utarbetas samt en ruta om att eleven inte är i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. I två av utredningarna är rutan ikryssad om att eleven inte är i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram inte utarbetas. I övriga fem utredningar finns ingen markering. Såväl representanter för elevhälsan som rektorn säger i intervjuer att det anges i slutet av utredningarna om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte samt om ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. De säger också att informationen om att särskilt stöd inte behövs och åtgärdsprogram inte ska utarbetas utgör själva besluten om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Innehållet i åtgärdsprogram

Skolinspektionen har vid andra besöket även begärt och fått ta del av totalt femton åtgärdsprogram, fem åtgärdsprogram per program. Av samtliga åtgärdsprogram framgår när de ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Det framgår även av samtliga åtgärdsprogram att eleven och elevens vårdnadshavare har getts möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetats och en överklagandehänvisning finns. Samtliga åtgärdsprogram har beslutats av rektorn.

Av de femton åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår vidare att samtliga åtgärdsprogram innehåller samma särskilda stödåtgärd,

strukturstöd, och att det ska ges av specialpedagogerna. Några åtgärdsprogram för elever på ekonomiprogrammet innehåller även andra stödåtgärder som mentor eller undervisande lärare ska genomföra. Såväl lärare som representanter för elevhälsan uppger i intervjuer att de stödåtgärder som finns i beslutade åtgärdsprogram är de åtgärder som skolan har möjlighet att erbjuda. Flera lärare säger att utfallen efter utredningarna ofta är desamma och att alla elever får strukturstöd som åtgärd trots att eleverna har olika behov. En lärare säger att elever genom åtgärden strukturstöd förvisso får lugn och ro men att anmälan om behov av särskilt stöd ofta görs utifrån en oro kring ämneskunskaper och att elever inte får hjälp med det genom strukturstöd. Vidare säger några lärare att skolan har ett behov av speciallärare som kan ge ämnesinriktat stöd till elever som har behov av det. Även representanter för elevhälsan uppger att strukturstöd är det stödet som skolan kan erbjuda men att det finns exempel på utredningar där det framkommit andra behov av stöd och att elever inte får det stödet i enlighet med behoven som framkommit i utredningen. De säger att det exempelvis handlar om elever med dyskalkyli och att skolan skulle behöva en stödgrupp i matematik för elever som behöver särskilt stöd i ämnet matematik. De säger vidare att det finns störst behov av ämnesinriktat särskilt stöd i ämnet matematik men att det även skulle vara önskvärt i andra ämnen som svenska och engelska. Rektorn uppger i intervju att hen håller med representanter för elevhälsan om att särskilt stöd i ämnet matematik behövs och att det även skulle vara önskvärt i svenska och engelska. Rektorn säger att skolan har uppmärksammat detta och att de nu har anställt en person med erfarenhet av dyskalkyli som börjar den 7 januari 2026 samt att några av de befintliga lärarna i matematik ska utbildas i att undervisa personer med dyskalkyli. Hen säger även att en lärare i svenska, som också är speciallärare, har funnits tillgänglig på ämneshandledningen, ett tillfälle i veckan då elever kan få hjälp i olika ämnen av lärare, och att hen ska få större utrymme i sin tjänst att jobba specifikt med elever som behöver särskilt stöd i svenska och engelska.

Representanter för elevhälsan uppger vidare i intervju att specialpedagogerna hinner ge alla elever stöd i enlighet med deras beslutade åtgärdsprogram samt att lärare informeras när de är ansvariga för att ge åtgärder i ett åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när en sådan anmälan lämnats till rektorn.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när

åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §. I 29 kap. 10 och 11 §§ skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän.

Av 33 § förvaltningslagen framgår att en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt ska underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med åtgärdsprogram och särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar att beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram inte alltid fattas i de fall en utredning om behov av särskilt stöd visar att eleven inte har ett sådant behov. Av såväl dokumentation som intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att om en utredning om särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska detta anges i slutet av utredningen och att en sådan notering i utredningen utgör själva beslutet om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Av de sju utredningar, som enligt skolan utgör samtliga aktuella beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram, framgår dock att det endast i två fall är ifyllt att utredningen visar att eleven inte är i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram inte ska upprättas. I övriga fem fall saknas uppgifter om beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram har därmed inte fattats i dessa fall.

Skolinspektionens utredning visar vidare att de särskilda stödåtgärder som skrivs in i en elevs åtgärdsprogram och som eleverna ges inte alltid är utformade utifrån de faktiska behov av särskilt stöd som utredningen visar att elever har. De åtgärder som skrivs in i åtgärdsprogrammen och som ges till eleverna utgår i dessa fall i stället från vilka särskilda stödåtgärder som skolan har möjlighet att erbjuda. Att rektorn uppger att skolan inför vårterminen har anställt en ny lärare och omfördelar en annan lärares tjänst för att kunna erbjuda särskilt stöd utifrån identifierade behov

föranleder ingen annan bedömning. Detta eftersom varken rektorn eller huvudmannen har redovisat att dessa personalförändringar innebär att de särskilda stödåtgärder som skrivs in i elevernas åtgärdsprogram numera stämmer överens med de behov som utredningarna visat att eleven har och att dessa elever därmed ges det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver.

Vad gäller kravet på att utredningar startas när en anmälan om behov av särskilt stöd kommer in samt att särskilt stöd ges i enlighet med en elevs beslutade åtgärdsprogram framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Likaså framkommer inget annat än att åtgärdsprogrammen anger när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Rätten att gå om en kurs

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Både elever och lärare uppger vid första och andra besöket att elever erbjuds att göra provningar när de får F i en kurs. De säger vid första besöket att elever inte erbjuds att läsa om en kurs på grund av schematekniska svårigheter och lärare säger också att det beror på resursbrist. Vid andra besöket säger både elever och lärare att elever som inte fått godkänt betyg i matematikkurser nu fått erbjudande om att läsa om dessa.

Rektorn uppger vid första besöket att elever har rätt att läsa om en kurs och att hen informerat personalen om att möjligheten ska erbjudas men att det säkert kan förtydligas. Hen säger att de generellt på skolan erbjuder provningar och att hen vet att elever upplever erbjudandet om att läsa om en kurs som ett straff. Rektorn säger att hen dock vet om några elever som tidigare fått läsa om en kurs i moderna språk. På frågan om alla de drygt 300 elever som fått F i en kurs i matematik förra läsåret har fått erbjudande om att läsa om kursen svarar rektorn att de erbjuder provningar i stället men att de kommer att ha ett upplägg med schemalagd intensivläsning i perioder och att elever därefter får göra en provning. Vid andra besöket uppger rektorn att skolan har satt in extra resurser och nu erbjuder elever att läsa om kurser i ämnet matematik. Hen säger att vissa elever läser om en kurs i matematik under ett helt år och andra läser om kursen under en kortare period. I övriga ämnen säger rektorn att skolan erbjuder provningar.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att om en elev inte har fått ett godkänt betyg i ett ämne på en viss nivå, har eleven rätt att läsa den

aktuella nivån på nytt en gång. Har eleven slutfört samma nivå i ett ämne två gånger och inte fått ett godkänt betyg får eleven läsa nivån på nytt ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl. Om en elev har fått betyget F i en stor andel av ämnena under ett läsår får eleven, om det finns särskilda skäl, på nytt läsa också sådana nivåer i ämnena som eleven fått ett godkänt betyg i under läsåret.

För elever som påbörjat utbildningen innan höstterminen 2025 har bestämmelsen följande lydelse: Om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl. Om en elev har fått betyget F på en stor andel av kurserna under ett läsår får eleven, om det finns särskilda skäl, gå om också sådana kurser som eleven fått lägst betyget E på under läsåret.

Enligt 9 kap. 5 § gymnasieförordningen fattar rektorn beslut enligt 1 § efter det att eleven och berörda lärare har fått yttra sig. Om eleven inte har fyllt 18 år ska även elevens vårdnadshavare yttra sig.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att informera om och möjliggöra för elever att gå om kurser eller nivåer i ämnena som de inte fått lägst betyget E på. Visserligen visar Skolinspektionens utredning att elever från och med höstterminen 2025 getts möjlighet att läsa om matematikkurser och att elever även vid något annat enstaka tillfälle getts möjlighet att läsa om en kurs i ett annat ämne. Skolinspektionens utredning visar dock att elever generellt inte informeras om rätten att gå om en kurs som de inte har fått ett godkänt betyg i och att elever, som inte fått ett godkänt betyg i andra ämnena eller kurser än matematik, inte erbjuds att gå om dessa kurser, utan endast erbjuds att göra en provning.

Skolans arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Upplevelsen av trygghet

Elever från olika klasser och år uppger i intervjuer vid andra besöket att det finns platser på skolan som är otrygga. Flera elever säger att området på våning sex känns otryggt och att de undviker att gå dit. De säger bland annat att det förekommer slagsmål eller bråk som eskalerar, att grupper av elever samlas där som "gäng", att det råder en machokultur och att elever kan få blickar av andra elever som befinner sig i området på våning sex.

Flera elever uppger också att det är stökigt på våning fyra. Vidare uppger flera elever i olika intervjuer att eleverna har ett grovt språkbruk och att det förekommer kränkande kommentarer som bland annat kan vara homofobiska eller rasistiska. De säger att det grova språkbruket är en del av ungdomarnas jargong och att det är normaliserat.

Även lärare uppger i intervjuer att eleverna har ett väldigt hårt språkbruk och att de säger respektlösa saker till varandra. Flera lärare uppger att de delar bilden som elever ger i intervjuer att det finns vissa grupper av elever som är stökiga på plan sex och fyra. De säger att området på våning sex ligger avskilt och inte är en naturlig passage för lärare. Vidare säger lärare att obehöriga kan komma in på skolan och att det behövs en skalskyddsförstärkning. Flera lärare uppger också att det finns "killgäng" på skolan som utsätter varandra, men även andra elever och lärare. De säger att elever är rädda för dem och ger även exempel på situationer som de själva upplevt som obehagliga eller hotfulla. En lärare berättar att hen, liksom eleverna, upplever blickar från elever och en annan lärare berättar om en situation då elever betett sig hotfullt samtidigt som de täckte över skolans övervakningskamera. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de har hört att det finns elever och lärare som inte känner sig trygga på skolan och en representant säger att det förekommer hot och våld på skolan, men säger att det också förekommer en rädsla hos viss personal som är obefogad. Rektorn säger att hen är lite förvånad över att elever och lärare uppger att de inte känner sig trygga på skolan och hen säger att vare sig elever eller lärare har sagt till hen att de är otrygga. Hen säger att det visserligen kan vara stora samlingar av elever som kanske känns otäcka och att hen hört att framför allt flickor tycker det är jobbigt att gå förbi dem men att hen själv aldrig mött något hotfullt på riktigt. Rektorn säger att det är en fin gemenskap på skolan och en skön grundkänsla.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och för att motverka kränkande behandling

Lärare och representanter för elevhälsan säger i intervjuer att kartläggningen av trygghet sker genom trygghetsenkäter och att den senaste enkäten gjordes under förra läsåret. De uppger att resultatet av den senaste enkäten har presenterats för personalen under våren 2025 men flera lärare säger att det varken har gjorts någon analys av resultatet eller satts in tillräckliga åtgärder. En representant för elevhälsan uppger att hen saknar en systematik på en högre analysnivå och ser ett behov av att personalen gör analysen tillsammans. Rektorn säger att kartläggningen består av den skolövergripande trygghetsenkäten som genomförs två gånger per läsår, i december och maj, samt av enkäter på gruppnivå och dialog med personal.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att enkäter som genomfördes i våras visar att området på våning sex upplevs otryggt och att de därför beslutat om en insats i form av ökad vuxennärvaro där. Såväl elever som lärare säger dock i intervjuer att det sällan finns vuxna närvarande på våning sex, medan några elever säger att det varit fler vuxna där sedan en kort tid tillbaka. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår även att kuratorn är närvarande på våning sex samt att enstaka lärare har varit där vid vissa tillfällen. Rektorn säger i intervju att de försöker ha vuxennärvaro på våning sex och att alla lärare som inte är upptagna med annat ska röra sig i området. Av intervju med rektorn och av skrivelse från huvudmannen i samband med kommunikering av tjänsteanteckningen framgår även att det finns planer på ombyggnationer på våning sex.

Vidare uppger både representanter för elevhälsan och rektorn att en annan trygghetsskapande åtgärd är att all tillgänglig personal ska samlas kl. 15.30 på våning sju för en trygghetsvandring genom skolans alla våningsplan. En representant för elevhälsan säger att hen alltid är med men att de ibland enbart är två till tre personer. Rektorn håller inte med om att få personer deltar på insatsen och säger att hen deltar nästan varje dag och att det då oftast är sju till åtta personer som deltar.

Rektorn ger i intervju även flera andra exempel på förebyggande insatser för att skapa trygghet, så som samarbete med organisationen Raoul Wallenberg om inre ledarskap samt med organisationen Mentor kring teambuilding i klasser. Både rektorn och representanter för elevhälsan uppger också att skolan har ett arbete med värdegrund på mentorstiden. Dessa åtgärder har inte påtalats i några andra intervjuer. Representanter för elevhälsan uppger dock att när det gäller samtliga insatta åtgärder för att skapa trygghet bottnar problematiken i att det inte finns någon systematisk uppföljning av om åtgärderna följs och ger effekt. Rektorn säger i intervju att det inte stämmer och att alla insatser följs upp på olika nivåer och revideras kontinuerligt.

Huvudmannen har den 19 januari 2026 inkommit med synpunkter på tjänsteanteckningen efter andra besöket. Huvudmannen uppger bland annat att i den senaste mätningen av medarbetarnas arbetsmiljö, i april 2025, har endast fyra medarbetare uppgett att de utsatts för hot om våld under de senaste 12 månaderna och att samtliga händelser har lett till utredningar och åtgärder som varning eller avstängning. Huvudmannen uppger också att de gjort flera investeringar för att öka tryggheten och nämner bland annat att de, sommaren 2024, investerat i ett trygghetskamerasystem som täcker skolans korridorer samt att de investerat i ett elevcafé. Utöver det har flera organisatoriska förändringar gjorts genom tillträde av en ny skolledning och förstärkning av elevhälsoteamet.

Agera vid, anmäla och utreda kränkande behandling

Flera elever i olika intervjuer säger att inte alla lärare agerar när de hör grovt språkbruk eller kommentarer som kan vara kränkande. Några elever säger att lärare agerar när något händer på lektionen men att inte alla lärare agerar när något händer i korridoren. Eleverna ger olika anledningar till att lärare inte agerar. De säger bland annat att lärare inte bryr sig eftersom språkbruket är så normaliserat, att lärare märker att ingen blir sårad och att det då inte är någon mening att säga till samt att lärare inte orkar eller vågar agera. Några elever uppger däremot att lärare agerar när de hör verbala kränkningar, även när det är på skoj. Lärare bekräftar elevernas bild och säger att de inte alltid agerar i situationer då en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling. De säger att elever använder ett väldigt hårt språkbruk och att det sker i sådana mängder att de inte alltid hinner markera alla individuella händelser. De säger också att det kan vara jobbigt att ta konflikten när de redan har tagit striden flera gånger tidigare och att de då inte gör det igen samt att de helst inte går fram själv när flera killar bråkar samtidigt och att de då bortser från situationen. De säger även att det är svårare att agera när det är en situation mellan elever som de inte känner. Flera lärare säger att de agerar på lektionstid, även om vissa säger att de inte alltid hinner agera på allt eftersom de har stora klasser, men att de inte alltid agerar när de hör något i korridoren då de är stressade eller på väg någonstans. Representanter för elevhälsan delar bilden att inte all personal agerar vid händelser som kan utgöra kränkande behandling. De säger att oviljan att agera kan grunda sig i en rädsla eller oro och att personalen skulle behöva utbildning i ledarskap generellt. En representant berättar att hen sett många kollegor bara gå förbi när det händer saker i korridoren. Rektorn delar inte bilden och säger att de flesta i personalen tar ett stort ansvar och agerar vid situationer som kan vara kränkande samt att hens generella uppfattning är att alla agerar, men tillägger att det säkert finns undantag.

Flera lärare uppger i intervjuer att de fått information om att alla händelser som kan utgöra kränkande behandling ska anmälas men att de ändå inte alltid gör det. De säger att det ibland är otydligt var gränsen går för vilka händelser som ska anmälas och att de exempelvis inte hinner anmäla allt kränkande språkbruk och därför gör en avvägning. En lärare säger också att det finns situationer som kan utgöra kränkande behandling (till exempel stryptag) men att man som lärare inte alltid vet vad eleverna heter och att elever skyddar varandra, även elever som är utsatta, och att man då inte kan göra en anmälan. Flera lärare uppger också att de, i stället för att fylla i en kränkingsanmälan, använder sig av ett så kallat pricksystem som är kopplat till skolans åtgärdsstrappa. De förklarar att det är ett Excel-dokument där de skriver vad som hänt och när en elev bryter mot ordningsreglerna får hen en prick i dokumentet, vilket i sin tur ska leda till

en konsekvens utifrån åtgärdstrappan. Lärarna säger att det då blir överflödigt med en kränkingsanmälan. Några lärare säger också att de inte gör en anmälan om inte eleven eller vårdnadshavare begär det och en lärare säger att hen gjort en kränkingsanmälan en gång och därefter kontinuerligt blivit störd av elevens kompisar och att hen därför aldrig mer kommer att göra en kränkingsanmälan. Såväl representanter för elevhälsan som rektorn säger i intervjuer att de vet om att inte all personal anmäler kränkande behandling. En representant för elevhälsan säger att vissa lärare inte vill bli involverade i processer eller att deras namn hamnar i ett dokument. Representanter säger vidare att det finns lärare som använder pricksystemet i stället men att det också finns lärare som varken använder pricksystemet eller gör en formell anmälan om kränkande behandling. Rektorn säger att hen inte har kännedom om att det finns lärare som använder pricksystemet i stället för att göra en anmälan och säger att pricksystemet inte ersätter en kränkingsanmälan. Rektorn säger vidare att hen uppmuntrar all personal att göra kränkingsanmälningar och om skolan ska ha nolltolerans måste de bekämpa vissa beteenden och att lärarnas roll i det är jätteviktig.

Rektorn säger vidare att det har kommit in ungefär 10 till 15 kränkingsanmälningar detta läsår och att hen följt upp samtliga samt vidtagit åtgärder. Hen säger att de skriver en handlingsplan och bjuder in vårdnadshavare en gång i veckan för att följa upp ärendet.

Rättslig reglering

Skolans arbete för att skapa trygghet och för att motverka kränkande behandling

Enligt 4 kap. 3 § skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Vidare framgår av 4 kap. 4 § skollagen att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § genomförs även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Vidare ska huvudmannen säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2021/22:160 s. 46 f.) framgår att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningssätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. Arbetet mot kränkande behandling är grundläggande i skolors arbete för trygghet.

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Enligt 6 kap. 7 § skollagen ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Agera, anmäla och utreda kränkande behandling

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av läroplanen för gymnasieskolan, 2.2. Normer och värden, framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Bristerna består i att

all personal inte agerar vid alla händelser då en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling och inte heller anmäler alla sådana händelser.

Intervjuer med elever och lärare visar att inte alla elever och lärare känner sig trygga på skolan. Elever och lärare i flera intervjugrupper beskriver att de upplever både otrygga platser och situationer och av intervjuerna framgår att det förekommer ett hårt språkbruk och att det finns grupper av elever som utsätter varandra, men även andra elever och lärare. Av Skolinspektionens utredning framgår att elevernas trygghet på skolan kartläggs och att det utifrån denna kartläggning är beslutat att vissa åtgärder ska genomföras för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling på skolan. Skolinspektionen konstaterar att utsagorna i intervjuerna kring i vilken utsträckning dessa åtgärder faktiskt genomförs går isär. Skolinspektionen bedömer dock att det inte är visat att huvudmannen bryter mot bestämmelserna när det gäller kravet på att det på skolan ska bedrivas ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling.

Skolinspektionens utredning visar vidare att personal inte alltid agerar då en elev utsätts för händelser som kan utgöra kränkande behandling och inte heller alltid anmäler sådana händelser till rektorn. Intervjuer med såväl elever som med lärare och representanter för elevhälsan visar att personal inte alltid agerar när elever använder ett kränkande språkbruk och att personal inte heller vill eller vågar ingripa i vissa situationer som kan uppfattas som kränkande. Att rektorn uppger att personal enbart i undantagsfall inte agerar föranleder ingen annan bedömning. Av samtliga intervjuer framgår också att inte all personal anmäler händelser som kan utgöra kränkande behandling till rektorn. Intervjuer med lärare visar att skälen till att de inte anmäler alla händelser som kan utgöra kränkande behandling bland annat är att de inte hinner anmäla allt kränkande språkbruk, att de inte vill eller vågar på grund av risken för att utsättas för trakasserier av elever samt att det finns en viss osäkerhet kring vad som ska anmälas. Att det finns personal som, i stället för att göra en anmälan, dokumenterar kränkande behandling i ett annat system föranleder ingen annan bedömning. Detta eftersom dessa noteringar inte ersätter kränkingsanmälningar. Att inte all personal känner sig trygg på skolan samt att inte all personal vågar ingripa vid eller anmäla kränkningar får påverkan på skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Åtgärder i det förebyggande arbetet i form av ökad vuxennärvaro kan bli verkningslösa om personal inte agerar i situationer som kan utgöra kränkande behandling. Att alla händelser som kan utgöra kränkande behandling inte heller anmäls medför att underlaget för vilka behov av förebyggande insatser som finns på skolan kan bli missvisande.

Vad gäller kravet på att utreda de kränkningsanmälningar som inkommer visar utredningen att huvudmannen inte brutit mot bestämmelserna.

Förebyggande arbete för studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Upplevelsen av studiero

Vid första besöket uppger såväl elever som lärare, representanter för elevhälsan och rektorn att det finns klasser där det inte är studiero. Elever och lärare säger också att det är kaotiskt i korridoren, vilket stör arbetsron i klassrummet. Flera lärare uppger att en stor del av lektionen går åt till att försöka hålla ordning och att det speciellt är svårt i stora klasser med många elever som behöver stöd. Även vid andra besöket uppger intervjuade i samtliga intervjugrupper att det inte råder studiero på skolan. Elever säger bland annat att det är kaos på flertalet lektioner, att det tar lång tid innan en lektion kan starta och att det även hänt att en lärare ställt in lektionen eftersom hen inte lyckats starta den. Elever och lärare uppger även vid andra besöket att miljön i korridoren stör studieron i klassrummet och elever säger att elever ibland kastar varandra in i glasväggarna. En lärare säger att hen slutat undervisa en klass eftersom hen inte kunde hantera den och en annan lärare säger att hen hört att lärare har fått saker kastade på sig på lektionstid.

Skolinspektionen har vid båda besöken genomfört lektionsobservationer. Vid det första besöket har Skolinspektionen besökt fem lektioner som pågick enligt schema. På flera av dessa lektioner arbetar eleverna med de uppgifterna de ska arbeta med men på några lektioner förekommer flera störande moment så som elever som kommer in till klassrummet för sent och pratar högt, elever som inte har med sig rätt material, elever som tittar på klipp på mobilen med ljudet på samt elever som pratar högt om annat än skolarbetet. I vissa fall uppmärksammar läraren och säger till men i andra fall säger läraren ingenting. Vid andra besöket har Skolinspektionen besökt femton lektioner. På nio av de observerade lektionerna har läraren antingen inte samlat in mobilerna eller enbart samlat in några mobiltelefoner. På elva lektioner observerar utredare att flertalet elever gör annat än de uppgifter de ska ägna sig åt och lärare säger inte till mer än till någon enstaka elev som inte arbetar. Utredare observerar bland annat att elever sminkar sig, filmar lärare och skickar film/bilder på sociala medier, tittar på klipp på mobiltelefonen, spelar spel på datorn och pratar med varandra om annat än skolarbete under dessa lektioner. På sex av de observerade lektionerna kommer flera elever för sent till lektionen och på flera lektioner har eleverna initialt inget material med sig vilket gör att de går ut och in i klassrummet vid flera tillfällen. På två lektioner förekommer

störande moment i form av knackningar på dörren eller glaspartierna. På en lektion blir flera elever utvisade från klassrummet efter en eller två tillsägelser.

Kartläggning, analys och förebyggande åtgärder för att skapa studiero

Vid första besöket säger rektorn att skolan ännu inte genomfört någon enkät men att enkäten från förra läsåret visade att studieron generellt inte är bra. Olika intervjugrupper uppger olika orsaker till att studieron inte är bra. Elever säger att avsaknaden av studiero beror på att lärare inte samlar in mobiler och att lärare inte vågar säga till eller vågar skicka ut elever som stör. Lärare säger att ett stort problem med studieron är en avsaknad av konsekvenser för elever som stör ordningen. Representanter för elevhälsan uppger att bristen på studiero dels beror på stora grupper, dels på att ledarskapet i klassrummet inte fungerar hos vissa lärare. En representant säger att hen upplever att personal inte vet hur de ska agera vid ordningsstörningar och att många lärare inte ber om hjälp trots att det finns ett behov av att få ordning på sina lektioner.

Vid andra besöket säger rektorn att skolan nu har gjort en kartläggning av studieron, bland annat genom auskultation, och identifierat i vilka klasser det saknas studiero samt att vissa lärare har bristande ledarskap. Lärare berättar att kartläggningen också visat att det är för stora klasser i kombination med många elever med stödbehov och att det blir för många intryck för att eleverna ska kunna koncentrera sig. Även rektorn uppger att hen tycker att grupperna är stora och att hen har som mål inför nästa läsår att inte ta in så stora grupper och att ha mindre klasser. Vidare uppger en representant för elevhälsan att skälet till att det inte är studiero är att många lärare inte är tydliga med vad som förväntas av eleverna och vad målen är, att undervisningen inte är differentierad samt att vissa lärare har för långa genomgångar eller har lektioner i 90 minuter utan paus.

Både vid första och andra besöket säger såväl lärare som representanter för elevhälsan och rektorn att skolan har satt in olika åtgärder för att förbättra studieron. Rektorn säger att de har arbetat mycket förebyggande med olika värdegrundsfrågor och förhållningssätt kring bemötande och de även infört ett elevråd och trivselråd. Såväl lärare som representanter för elevhälsan och rektorn säger att implementeringen av Elmemodellen ¹ också är en insats för att skapa studiero, vilket också bekräftas av huvudmannen i samband med kommunikeringen av tjänsteanteckningen efter andra besöket. Rektorn säger att modellen bland annat består av en lektionsstruktur som alla ska följa. Vid andra besöket uppger några lärare

¹ en undervisnings- och inredningsmodell för att skapa en inkluderande lärmiljö med ökad studiero och trygghet för alla.

att Elmemodellen har följts upp och såväl elever som lärare säger att de sett att modellen inte alltid fungerar, exempelvis vid genomgångar.

Både lärare och rektorn uppger vidare vid andra besöket att de, i vissa klasser där studieron är mer problematisk, har satt in specifika åtgärder så som extra föräldramöten kring studieron och fler lärare i vissa klasser och ämnen. Rektorn säger att de lärare som signalerat att det är jobbigt att vara själv i klassen har fått förstärkning. Av intervjuer med elever, som uppger att de haft fyra lärare samtidigt på lektioner i ett visst ämne, samt med representant för elevhälsan framgår dock att fler lärare i klassrummet inte har gett avsedd effekt på studieron.

Såväl lärare som representanter för elevhälsan och rektorn uppger vidare vid båda besöken att de som åtgärder i det förebyggande arbetet för att skapa studiero har skapat nya ordningsregler och en åtgärdstrappa kopplad till det. Några lärare säger vid andra besöket att det nu finns en tydligare struktur och att eleverna vet vad som gäller samt att regelbrott och olämpligt beteende tas på allvar och att det exempelvis har lett till fler avstängningar än tidigare. Flera andra lärare håller inte med och säger att de nya ordningsreglerna i början gav en positiv effekt på studieron men att vissa ordningsregler inte längre följs, exempelvis insamlande av mobiltelefonerna. Även elever uppger i olika intervjuer att de enbart behöver lämna in mobiltelefonerna på ett fåtal lektioner. Representanter för elevhälsan säger vid andra besöket att mer än hälften av personalen inte följer ordningsreglerna och att många lärare inte samlar in elevernas mobiltelefoner. Vidare uppger flera lärare att åtgärdstrappan inte följs upp tillräckligt. De förklarar att lärare ska dokumentera i ett prickdokument när elever bryter mot ordningsreglerna eller beter sig olämpligt men att vissa elever har många prickar utan att det fått konsekvenser. De säger att mentorn ska följa upp prickdokumentet och att det varierar från mentor till mentor hur noga alla händelser följs upp och om de leder till konsekvenser. Flera lärare säger att samtliga lärare fyllde i dokumentet i början men att de nu märker att det inte leder till konsekvenser trots att de rapporterat flera gånger och att de därför slutat fylla i dokumentet. Även representanter för elevhälsan säger att arbetet med åtgärdstrappan inte följs eller följs upp och att det dels kan vara beroende av mentorn men att det också beror på att dokumentationen är så bristfällig att man inte kan sätta in disciplinära åtgärder. Ett annat problem, säger representanter för elevhälsan, är att de åtgärder som sätts in utifrån åtgärdstrappan inte fullföljs och att exempelvis en elev som är avstängd ändå är kvar i skolan. Rektorn håller med om att det finns lärare som inte följer ordningsreglerna och åtgärdstrappan men säger att det enbart handlar om en handfull lärare, att hen vidtagit åtgärder på individnivå och att övrig personal inte har hela bilden.

Huvudmannen har den 19 januari 2026 inkommit med synpunkter på tjänsteanteckningen efter andra besöket. Huvudmannen uppger att skolan arbetar konsekvent utifrån en åtgärdsstrappa och gällande lagstiftning vid ordningsstörningar, att huvudmannen under det senaste kalenderåret fattat beslut vid fyra tillfällen om förlängda avstängningar och utöver det arbetat med löpande kortare avstängningar och skriftliga varningar för att markera mot ordningsstörningar.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2021/22:160 s. 46) framgår att ett förebyggande arbete för studiero innebär att skolan arbetar proaktivt med att ge eleverna goda förutsättningar till lärande genom att identifiera och undanröja hinder för lärande så att eleverna ska kunna ägna sig åt och koncentrera sig på undervisningen. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Men det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Vidare framgår det av förarbetena (s. 93) att det är centralt att fokusera på hur ordningsreglerna följs och, i förekommande fall, ta reda på vad som orsakar brister i hur dessa följs. På så sätt kan relevanta åtgärder för att komma till rätta med orsakerna till problemen sättas in. Att elever inte följer ordningsreglerna kan ha en rad olika orsaker, exempelvis [...] kan det finnas skillnader i personalens syn på hur arbetet med att få eleverna att följa reglerna ska gå till. Genom att specifikt följa upp hur ordningsreglerna följs och analysera orsakerna till uppföljningens resultat kan skolan få viktig återkoppling på hur arbetet med ordningsreglerna har fungerat.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans förebyggande arbete för att skapa studiero. Såväl genomförda lektionsobservationer som intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorn visar att det inte råder studiero på flertalet lektioner. Trots det visar utredningen att det saknas ett strukturerat arbete för att skapa studiero under rektorns ledning, där den samlade kompetensen hos lärare och övrig personal används i arbetet. Skolinspektionens utredning visar visserligen att en

kartläggning av studieron har genomförts och att ett antal åtgärder har satts in, utifrån identifierade behov. Däremot visar såväl lektionsobservationer som intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan att flertalet av de beslutade åtgärderna för att skapa studiero inte genomförs. Skolinspektionens utredning visar bland annat att flertalet lärare varken följer skolans ordningsregler om insamlande av mobiltelefoner eller arbetar utifrån skolans åtgärdstrappa. Att rektorn uppger att det enbart handlar om en handfull lärare som inte följer beslutade åtgärder och att hen följer upp detta på individnivå föranleder ingen annan bedömning. Detta då intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och Skolinspektionens egna observationer visar att antalet lärare som inte genomför och följer de åtgärder som är beslutade för att skapa studiero är betydligt fler.

Anmärkning

Dokumentation i betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under första besöket tagit del av betygskatalogen för vårterminen 2025. Betygskatalogen består av ett blad per kurs och undervisningsgrupp där bland annat elevernas namn och personnummer, betyg och datum för betygssättning framgår. Av bladet framgår även namn och signatur på betygssättande lärare.

Av betygskatalogen för vårterminen 2025 framgår att det för flera elever och i flera olika kurser förekommer noteringar om att betyg har justerats. I samtliga fall framgår både det nya och det gamla betyget samt datering vid det nya betyget. Det framgår dock inte vad justeringen avser. I flera fall, men inte i samtliga fall, där justeringar är gjorda, återfinns ett provningsdokument bakom betygskatalogen. I några fall förekommer ett utdrag från en mejlkonversation med förklaring om att justeringen avser en ändring eller en rättelse. Lärare säger i intervju att justeringarna handlar om provningar som gjorts och att det då ska finnas ett provningsdokument bakom betygskatalogen. Rektorn uppger i intervju att hen fått samma information, det vill säga, att justeringarna handlar om provningar som gjorts men hen säger att dokumentationen inte har skett på korrekt sätt.

Rättslig reglering

Av 8 kap. 8 § gymnasieförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Vidare framgår att rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Enligt 12 § andra stycket Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (2011:123) ska betyg efter prövning framgå av betygskatalogen. Om eleven sedan tidigare har ett betyg på den kurs som prövningen avser ska såväl det gamla som det nya betyget framgå.

Enligt 3 kap. 19 § skollagen får ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig om det inte är obehövligt.

Av 3 kap. 20 § skollagen framgår att om den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att ett betyg sänks.

Av 15 § Skolverkets föreskrift om betygskatalog framgår att rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg inte dokumenteras på föreskrivet sätt i skolans betygskatalog. Skolinspektionens utredning visar att det i flera fall förekommer att betyg har justerats och att skälet till det i flera fall är att ett nytt betyg har satts efter en prövning. Av betygskatalogen framgår dock inte att dessa betyg har satts efter prövning. Skolinspektionens utredning visar också att justeringar i enstaka fall beror på att ett betyg har ändrats eller rättats. Inte heller i dessa fall framgår av betygskatalogen att justeringen beror på en ändring respektive en rättelse.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Eruditia AB:s verksamhet vid Spira Teoretiska Gymnasium Stora Essingen uppfyller inte författningarnas krav vad gäller dokumentation i betygskatalog. Utredningen visar att det saknas uppgifter i betygskatalogen i de fall betyg har satts efter prövning eller justeringar har gjorts på grund av ändring eller rättelse. I övrigt visar utredningen att betygskatalogen förs på korrekt sätt. Mot denna bakgrund bedömer

Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Eruditia AB en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under första besöket tagit del av betygskatalogen för vårterminen 2025. Av betygskatalogen framgår att elever som går i samma klass har fått betyg vid samma datum under juni månad och att datum för betyg i vissa kurser har satts i början av juni och för andra kurser i mitten av juni. Lärare säger i intervju att betyg för elever i år 3 sattes i början av juni och att deadline för betygssättning för övriga elever var en vecka efter kursavslut. Vidare framgår av betygskatalogen att betyg i kursen matematik 3c har satts den 27 januari 2025. Lärare säger i intervju att eleverna hade nationella prov strax innan jul och att kursen fortsatte en bit in i januari så att eleverna kunde få göra kompletteringar på moment de inte hade klarat på de nationella proven.

Rättslig reglering

Enligt 15 kap. 22 § skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs.²

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Eruditia AB brutit mot bestämmelserna när det gäller att betyg sätts på varje avslutad kurs. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ägar- och ledningsprövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ägar- och ledningsprövningen har omfattat ägare, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter för Eruditia AB och dess moderbolag Utbildia AB, Salstenen AB och NyGlad Holding AB. Prövningen av ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet har gjorts utifrån underlag som har hämtats in från huvudmannen samt från Bolagsverket, Kronofogde-

² Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025

myndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Därutöver har kreditupplysningar hämtats i ärendet.

Av utdrag från skattekonto framgår att huvudmannen under perioden 1 juli 2023 till och med 1 november 2025 har haft 24 tillfällen av kostnadsräntor till följd av sena inbetalningar till skattekontot, men under november och december 2025 betalat skatter och avgifter i tid. I revisionsberättelser för såväl huvudmannen som för moderbolaget Utbildia AB för räkenskapsåren 2023/2023 samt 2024/2025 har revisor skrivit anmärkning om att avdragen skatt och sociala avgifter betalats för sent.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat gymnasieskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde bland annat genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten samt i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 2 kap. 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Av 2 kap. 5 a § första stycket skollagen framgår, när det gäller en juridisk person, att prövningen enligt 5 § andra stycket 1 (prövningen av insikt) sammantaget ska avse: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt bestämmelsens andra stycke ska prövningen enligt 5 § tredje stycket (lämplighetsbedömningen), i fråga om en juridisk person, avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

Av 2 kap. 5 b § skollagen framgår att en sökande inte ska anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för våld, tvång eller hot, diskriminering eller kränkande behandling, eller påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

Enligt 26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen har Skolinspektionen tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5§.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen: PN, PG, OS, FS och SN i egenskap av styrelseledamöter eller styrelsesuppleanter i, samt ägare till, Eruditia AB och dess moderbolag Utbildia AB, Salstenen AB och NyGlad Holding AB. I utredningen har det framkommit att såväl Eruditia AB som moderbolaget Utbildia AB har revisorsanmärkningar om för sent betalda skatter- och avgifter under räkenskapsår 2023/2024 samt räkenskapsår 2024/2025, vilket innebär att bolagen har misskött sina åtaganden gentemot det allmänna. Utdrag från skattekontot visar emellertid att huvudmannen har betalat skatter och avgifter i tid under november och december 2025. Mot bakgrund härav bedömer Skolinspektionen att det inte är visat att Eruditia AB i nuläget bryter mot bestämmelserna när det gäller kravet på ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet. Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen fortsättningsvis betalar skatter och avgifter i tid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Prövning av ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i utredningen tagit del av uppgifter om huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsredovisning för 2023/2024 och 2024/2025 samt revisionsberättelse, resultat- och balans-rapport för perioden 1 juli 2025 till och med 30 november 2025, utdrag från skattekontot för perioden 1 juni 2022 till och med 8 januari 2026, uppgift om antalet elever höstterminen 2024 och 2025 samt en koncernstruktur. Huvudmannen ingår i en koncern där Utbildia AB (org. 559189–3754) är moderbolag och Salstenen AB (org. nr 556786–9358) är toppmoderbolag. I ärendet har huvudmannen inkommit med årsredovisning, koncernredovisning och revisionsberättelse från moderbolaget Utbildia AB för 2023/2024 och 2024/2025 samt årsredovisning och revisionsberättelse för Salstenen AB för 2023. Vidare har huvudmannen inkommit med resultat- och balansräkning för perioden 1 januari 2024 till och med 30 juni 2025 för Salstenen AB. Huvudmannen har även inkommit med svar på kompletterande frågor den 12 november 2025 samt skriftlig redogörelse den 19 januari 2026. Skolinspektionen har i ärendet inhämtat en kreditupplysning.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat gymnasieskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket skollagen lämnas om den enskilde bland annat har

ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I 26 kap. 3 § första stycket 5 punkten skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158 s. 50 och 122) anges att kravet på ekonomiska förutsättningar gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Eruditia AB brutit mot bestämmelserna när det gäller huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

 Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

 Hanne Lernout

Föredragande
Signerat av: Hanne Lernout

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Eleonore Lindén, Ola Rydkvist och Anne Adamsen medverkat.